DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)
23. januar 1997 *

I sag C-153/95,

angående en anmodning, som Belgiens Raad van State i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

ANDRE en Co. NV

mod

Belgische Staat,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning (EØF) nr. 926/80 af 15. april 1980 om fritagelse for monetære udligningsbeløb i visse tilfælde (EFT L 99, s. 15),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af dommer C. N. Kakouris (refererende dommer), som fungerende afdelingsformand, og dommerne P. J. G. Kapteyn og H. Ragnemalm,

generaladvokat: A. La Pergola
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

* Processprog: nederlandsk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— ANDRE en Co. NV ved advokaterne Jacques Steenbergen og Harold Nyssens, Bruxelles

— den belgiske regering ved kontorchef Jan Devadder, Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Hubertus van Vliet og Klaus-Dieter Borchardt, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 4. juli 1996 er afgivet mundtlige indlæg af ANDRE en Co. NV ved Jacques Steenbergen, af den belgiske regering ved advokat Paul Aerts, Gent, og af Kommissionen ved Hubertus van Vliet,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. september 1996,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 7. februar 1995, indgået til Domstolen den 15. maj 1995, har Belgiens Raad van State i henhold til EF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle

spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 8 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 926/80 af 15. april 1980 om fritagelse for monetære udligningsbeløb i visse tilfælde (EFT L 99, s. 15).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en tvist mellem ANDRE en Co. NV (herefter »ANDRE«), et aktieselskab med hjemsted i Belgien, og den belgiske stat vedrørende fritagelse for monetære udligningsbeløb, som ANDRE ansøgte om i 1982 i henhold til forordning nr. 926/80 efter at have eksporteret nogle partier korn.

3 Før forordning nr. 926/80 havde Kommissionen udstedt forordning (EØF) nr. 1608/74 af 26. juni 1974 om særlige bestemmelser for monetære udligningsbeløb (EFT L 170, s. 38), som omhandlede fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb ved indførsler eller i givet fald udførsler, der blev foretaget, efter at sådanne beløb blev indført eller forhøjet, men i henhold til kontrakter indgået før beløbene blev indført eller forhøjet (herefter de »gamle kontrakter«).

4 Da der med forordning nr. 1608/74 kun blev indført en bred ramme for fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb, fandt Kommissionen det på grundlag af de indvundne erfaringer hensigtsmæssigt at opstille mere detaljerede regler. Den erstattede derfor forordning nr. 1608/74 med forordning nr. 926/80, som havde samme formål, nemlig at afhjælpe de ulemper, som fulgte af de gamle kontrakter. Forordning nr. 926/80 indeholder derfor kriterierne og betingelserne for, hvornår medlemsstaterne kan eller ikke kan indrømme fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb.

5 Navnlig bestemmes det i artikel 8 i forordning nr. 926/80:

»1. Der kan kun fritages for opkrævning, såfremt ansøgeren eller den kontraherende part, for hvis regning han optræder, ved opkrævning af nye monetære udligningsbeløb påføres en merudgift, som den pågældende ikke har kunnet afværge ved normal omhu.

2. Bestemmelserne i denne forordning anvendes dog ikke,

a) ...

b) når det konstateres, at det produkt, for hvilket det nye monetære udligningsbeløb anvendes, henholdsvis genudføres eller genindføres inden seks måneder efter dets indførsel eller udførsel.

3. ...«

6 Senere blev forordning nr. 926/80 ophævet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 1084/84 af 18. april 1984 (EFT L 106, s. 26), uden at der blev udstedt en ny forordning.

7 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at ANDRE ved otte kontrakter indgået mellem den 15. januar og den 2. februar 1982 til selskaber med hjemsted i Frankrig og i Nederlandene solgte nogle partier korn, som blev udført og leveret mellem marts og juli 1982. Ifølge kontrakterne skulle eventuelle monetære udligningsbeløb, der skulle betales ved udførslen, bæres af sælgeren.

8 For at kunne gennemføre disse leverancer købte ANDRE i henhold til otte kontrakter indgået i januar og i begyndelsen af februar 1982 hos selskaber med hjemsted i Belgien korn af samme sort og samme mængde med oprindelse i udlandet, som disse selskaber indførte. I disse kontrakter var det fastsat, at kornet skulle leveres til ANDRE mellem februar og juli 1982.

9 Det står fast, at de nævnte ind- og udførsler har fundet sted mellem medlemsstater. Desuden var perioden mellem indførslen og udførslen af kornet på under seks måneder.

10 Den 21. februar 1982 blev den belgiske franc devalueret. Følgelig blev der indført et monetært udligningsbeløb på 8,6%, som skulle udbetales ved indførsel af visse landbrugsprodukter til Belgien, og der skulle opkræves et tilsvarende monetært udligningsbeløb på 8,6% ved udførsel fra Belgien.

11 I henhold til artikel 8 i forordning nr. 926/80 indgav ANDRE en ansøgning til Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen (det centrale kontor for kontingenter og licenser, herefter »CDCV«) om fritagelse for opkrævning af de monetære udligningsbeløb. Da ansøgningen ikke blev imødekommet, indgav ANDRE en klage til CDCV. Den blev afslået ved afgørelse af 24. november 1986 med den begrundelse, at de udførte varer var blevet købt »fortoldet i Belgien« for dernæst at blive genudført. ANDRE har ved Raad van State anlagt sag med påstand om annullation af denne afgørelse.

12 I stævningen gjorde ANDRE gældende, at CDCV's afgørelse var i strid med artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80. ANDRE's første anbringende går ud på, at ifølge denne bestemmelse skal fritagelse ikke nægtes, såfremt indførte varer genudføres, således som det er tilfældet i hovedsagen, men kun når den udførsel, for hvilken der ansøges om fritagelse, efterfølges af en genindførsel af varerne. Med

sit andet anbringende anførte selskabet, at selv om artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 hjemler mulighed for at nægte fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb også i tilfælde af genudførsel af de varer, for hvilke der er udbetalt et monetært udligningsbeløb ved en forudgående indførsel, gælder denne bestemmelse kun, når den, som fritagelsen omfatter, er den samme som den, der allerede har fået udbetalt monetære udligningsbeløb ved den forudgående indførsel. Grunden hertil er, at forordning nr. 926/80 har til formål at indrømme fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb til den, der selv bærer en merudgift, som den pågældende ikke har kunnet afværge ved normal omhu. En ulempe, som i dette tilfælde påføres eksportøren, kan følgelig ikke udlignes med en fordel, som tilfalder en anden importør, der har foretaget indførslen, selv om indførslen er sket inden for de sidste seks måneder før udførslen.

13 På baggrund af ovennævnte anbringender og sine egne overvejelser besluttede Raad van State, som nærede tvivl om fortolkningen af denne bestemmelse i forordning nr. 926/80, at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 8, stk. 2, litra b), i Kommissionens forordning (EØF) nr. 926/80 af 15. april 1980 fortolkes således, at anvendelse af denne forordning på en udførsel skal nægtes, såfremt de produkter, for hvilke det nye monetære udligningsbeløb gælder, blev indført mindre end seks måneder før udførslen?

2) Skal artikel 8, stk. 2, litra b), i Kommissionens forordning (EØF) nr. 926/80 af 15. april 1980 fortolkes således, at anvendelse af denne forordning også skal nægtes med hensyn til en udførsel, for hvilken der skal betales monetære udligningsbeløb, såfremt der mindre end seks måneder før denne udførsel blev foretaget en indførsel, for hvilken en anden person end den, som udførte varerne, modtog monetære udligningsbeløb?«

Det første spørgsmål

14 Den nationale rets første spørgsmål går i det væsentlige ud på, om bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 skal fortolkes således, at den udelukkende omfatter det tilfælde, at et udført produkt genindføres senest seks måneder efter dets udførsel, eller om den også omfatter det tilfælde, at et udført produkt tidligere er blevet indført inden for seks måneder før dets udførsel.

15 Hertil bemærkes, at artikel 1 i forordning nr. 926/80 omhandler fritagelse af indførsel og udførsel for opkrævning af nye monetære udligningsbeløb, uden at der sondres mellem en indførsel, som går forud for eller følger efter udførslen, og en udførsel, som går forud for eller følger efter indførslen.

16 Endvidere bemærkes, at det fremgår af tredje betragtning til forordningen, at »formålet med de pågældende regler er, at der efter billighed kan fritages for opkrævning af monetære udligningsbeløb i forbindelse med transaktioner, som gennemføres på grundlag af 'gamle kontrakter'«. Det følger heraf, at forordningen uden forskel omfatter såvel udførsler, forud for hvilke produktet indføres, som udførsler, der efterfølges af en genindførsel inden for seks måneder efter udførslen.

17 I og med, at der efter artikel 8, stk. 2, litra b), ikke må indrømmes fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb, når et produkt overskrider en medlemsstats grænser to gange, har bestemmelsen til formål at sikre en korrigerende mekanisme, således at det undgås, at den erhvervsdrivende, som er omfattet af fritagelsen, ikke opnår en uberettiget fordel. I alle de tilfælde, hvor grænser overskrides to gange under de omstændigheder, der er beskrevet i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80, sker der en udligning af de monetære udligningsbeløb, således at den ved forordningen fastsatte fritagelse ikke længere er berettiget.

18 Det følger heraf, at formålet med forordning nr. 926/80 nås, hver gang et produkt overskrider en grænse to gange under de i artikel 8, stk. 2, litra b), beskrevne omstændigheder; denne dobbelte overskridelse fører således til, at udgiftsbyrden neutraliseres. En sådan neutralisering ville ikke ske, hvis der blev indrømmet fritagelse for opkrævning af de monetære udligningsbeløb, der skal betales ved udførslen, på trods af, at der var blevet udbetalt et tilsvarende monetært udligningsbeløb ved den indførsel af produktet, som skete inden for seks måneder før dets udførsel.

19 Følgelig skal det første spørgsmål besvares med, at bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 skal fortolkes således, at den også omfatter det tilfælde, at et udført produkt tidligere er blevet indført inden for seks måneder før dets udførsel.

Det andet spørgsmål

20 Den nationale rets andet spørgsmål går i det væsentlige ud på, om bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 skal fortolkes således, at det er tilstrækkeligt til at nægte fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb, at det samme produkt udføres inden for seks måneder efter dets indførsel, uanset om indførslen blev foretaget af den samme eller af en anden erhvervsdrivende, eller om det er en betingelse for at nægte fritagelse, at den tidligere eller efterfølgende indførsel og udførsel foretages af den samme erhvervsdrivende.

21 Hertil bemærkes, at forordning nr. 926/80 er et led i ordningen med monetære udligningsbeløb, hvis formål er objektivt at regulere priserne i forbindelse med handelen med landbrugsprodukter, og så vidt muligt at undgå, at priserne på disse produkter forstyrres på grund af devaluering eller overvurdering af en medlemsstats valuta. Heraf følger, at sigtet med de monetære udligningsbeløb er prisdannelsen for landbrugsprodukter og ikke at forhindre unormale tab eller fortjenester for de erhvervsdrivende.

22 For at sikre, at dette formål nås, nævnes der i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 med hensyn til afslag på fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb alene selve produktet, mens bestemmelsen ikke indeholder betingelser vedrørende de erhvervsdrivende, som skal modtage eller betale monetære udligningsbeløb. Det følger heraf, at opstilling af en yderligere betingelse, hvorefter fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb alene skal nægtes, når indførslen foretages af den samme person, vil være i strid med formålet med ordningen med monetære udligningsbeløb og med indrømmelse eller nægtelse af de fastsatte fritagelser.

23 Det skal tilføjes, at formålet med forordning nr. 926/80 ikke er generelt at beskytte de erhvervsdrivende mod et eventuelt tab som følge af gamle kontrakter. Som Domstolen har udtalt i dommen af 20. maj 1981, sag 152/80, Debayser m.fl. (Sml. s. 1291, præmis 12), som vedrører forordning nr. 1608/74, der er blevet erstattet af forordning nr. 926/80, er formålet med bestemmelserne i forordning nr. 1608/74 ikke at sikre de erhvervsdrivende, der er i færd med at opfylde kontrakter med forudfastsatte betingelser, en generel beskyttelse mod anvendelse af monetære udligningsbeløb, der er en følge af et monetært forhold.

24 Som det fremgår af sjette betragtning til forordning nr. 926/80, må der desuden nødvendigvis fastsættes visse begrænsninger, både for at hindre misbrug og for at bidrage til en administrativ forenkling. Som Kommissionen med rette har anført, følger det heraf, at hvis der kunne indrømmes fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb for produktet på trods af, at der kort tid forinden var blevet udbetalt tilsvarende monetære udligningsbeløb, blot fordi de pågældende monetære udligningsbeløb var blevet udbetalt til en anden erhvervsdrivende, ville det tilskynde de berørte til at indgå aftaler med henblik på at omgå formålet med forordningen ved at modtage monetære udligningsbeløb for et produkt ved indførsel uden at skulle betale dem ved dets genudførsel, fordi der blev indrømmet fritagelse.

25 Det følger af det foregående, at såfremt det fastslås, at udførslen angår det samme produkt, som tidligere er blevet indført på de betingelser, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80, skal fritagelse nægtes, uanset om indførslen blev foretaget af den samme eller af en anden erhvervsdrivende.

26 Det andet spørgsmål skal herefter besvares med, at bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 skal fortolkes således, at det er tilstrækkeligt til at nægte fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb, at det samme produkt udføres inden for seks måneder efter dets indførsel, uanset om indførslen blev foretaget af den samme eller af en anden erhvervsdrivende.

Sagens omkostninger

27 De udgifter, der er afholdt af den belgiske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Belgiens Raad van State ved kendelse af 7. februar 1995, for ret:

1) Bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i Kommissionens forordning (EØF) nr. 926/80 af 15. april 1980 om fritagelse for monetære udligningsbeløb i visse tilfælde skal fortolkes således, at den også omfatter det tilfælde, at det udførte produkt tidligere er blevet indført inden for seks måneder før dets udførsel.

2) Bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b), i forordning nr. 926/80 skal fortolkes således, at det er tilstrækkeligt til at nægte fritagelse for opkrævning af monetære udligningsbeløb, at det samme produkt udføres inden for seks måneder efter dets indførsel, uanset om indførslen blev foretaget af den samme eller af en anden erhvervsdrivende.

Kakouris Kapteyn Ragnemalm

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. januar 1997.

R. Grass J. L. Murray

Justitssekretær Formand for Fjerde Afdeling